

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2007-2008

Literatura catalana

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

1. Expliqueu el procés evolutiu, intern, que pateix la Mila a *Solitud*, de Víctor Català. Quin paper hi tenen en aquest procés els altres personatges, especialment en Matias, el pastor, l'Ànima i l'Arnau?
[3 punts]
2. Expliqueu les funcions dels jocs tipogràfics (mida de les lletres, majúscules i minúscules...) i de compaginació (distribució de lletres i imatges dins l'espai blanc de la pàgina...) a *L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit.
[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent del darrer capítol de *K. L. Reich*, de Joaquim Amat-Piniella. El «desconegut» que s'esmenta en el fragment és un altre presoner del camp. Per al vostre comentari, tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- la contextualització del fragment en el relat de la novel·la i la valoració dels dos personatges que hi apareixen;
 - la síntesi del pensament de l'Emili;
 - la relació del desconegut que «s'afarta de farinetes» amb l'Home.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El desconegut, del qual no pot veure sinó les faccions, té amb la seva golafreteria i el seu arrupiment més força simbòlica que totes aquelles altes personalitats de qui parla la ràdio d'aquests dies. Milions d'homes com aquest són els qui han guanyat la guerra amb les seves sofrències i la seva humilitat, però sobretot amb el seu indestructible instint de conservació. No són pas uns Estats determinats els triomfadors, no és pas una política, ni una economia, ni unes classes dirigents, ni un obrerisme revolucionari, ni uns partits; és una massa de milions i milions d'homes, feta de camperols, d'obers, de burgesos, de sacerdots, d'aristòcrates —una massa d'homes i dones de totes les races i de totes les classes, de totes les religions i de totes les ideologies, una massa que ho ha donat tot sense queixar-se, una massa desconexedora del valor del seu sacrifici, que és la més profunda palpitació del món.

I l'Home va agegantant-se en el pensament de l'Emili, com si l'estigués creant amb el seu alè, i el veu emmarcat per l'època en què li ha escaigut viure. És aquest home que ara s'afarta de farinetes amb un coratge fatalista, sense quimeres de felicitat ni d'absolut. És Ell qui, essent joguina de les grans convulsions del món, determina a la fi la balançada definitiva amb el pes dels sacrificis que li són imposats. En fer-se carn i sang, l'Home intueix que viure és sofrir.

Opció B

1. Llegiu el fragment següent de *La bogeria*, de Narcís Oller, en què parla el metge Giberga, i relacioneu-lo tant amb la teoria literària de l'autor, com amb el paper del metge com una de les tres «veus narratives» (o punts de vista) que aporten la informació bàsica sobre l'evolució del protagonista de la novel·la.

[3 punts]

El cas d'en Daniel no és neurastènia pròpiament dita, com pensaven el meu pare i tots els metges antiquats, sinó de vesània hereditària: la du ja de naixença. Sa mare va ser una histèrica, son pare va presentar tals anomalies de raó, que (ja us ho vaig dir), per a mi, va morir boig. Quin podia ser el fruit d'aquest matrimoni? L'atavisme és una causa predisposant indiscutible. L'etiologia de les malalties mentals l'assenyala com una de les infal·libles. Què més? Té una germana epilèptica. La conducta de l'altra, de l'Adela, amb les seves exaltacions eròtiques, no és la d'una persona desequilibrada? A ell, a en Daniel, quan l'heu vist conduir-se com un home sa?

2. Esmenteu dos dels elements simbòlics, o que tenen sentit metafòric, del recull de poemes *Bruixa de dol*, de Maria-Mercè Marçal, i expliqueu-ne la funció o el significat que hi tenen.

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent del segon acte de *Ball robat*, de Joan Oliver. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- la posició de cada personatge sobre els conceptes que tracten;
 - la referència al tercer marit de l'obra, l'Oriol, s'adequa al que sabrem d'ell al tercer acte?;
 - l'opinió que expressa l'Oleguer en la darrera intervenció aplicada als dos personatges.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

OLEGUER (*amb aires de tolerància, volent fer-se el simpàtic*): Conclusió: que ni tu ni jo no som aptes per a la vida de casats. Les causes deuen ser distintes, però els resultats són els mateixos... El matrimoni s'ha fet per a homes d'esperit sedentari, sense imaginació: el nostre estimat Oriol, per exemple: un caràcter senzill, cristal·lí, que ha trobat en la Núria més del que esperava... Recorda que Jehovà va crear Eva perquè Adam s'avorria. I Adam s'avorria perquè era un desvagat i un obtús... Quan un home consagra les seves potències a una obra digna d'ell, la companyia d'una única dona abassegador, impacient, malfiada i amb drets reconeguts per la llei, és senzillament catastròfica. L'amor és, de fet, una necessitat fisiològica de segona categoria, que els homes haurien de resoldre o eliminant-la, com els sants, o reduint-la a les seves proporcions reals i justes... Què hi dius, Cugat? El literat i el lletrat ['home de lleis, advocat'] es posaran d'acord, una vegada a la vida!

CUGAT: De cap manera, Oleguer, i ho sento. Mira: jo sóc un home llibresc, podrit de literatura, però si em despullo dels prejudicis i les convencions que m'enganyen, no puc deixar de reconèixer que no hi ha cap treball, cap art, que no hi pot haver a la terra cap obra que valgui el que val la vida mateixa: néixer, viure, estimar, vetllar pels fills i morir com un home més entre els homes.

OLEGUER: Sonen bé aquestes paraulasses: són sentides i grandioses, però... Per sort o per dissort, la vida en aquest moment històric és tota una altra cosa. Les meves realitats són més complexes...

CUGAT: No ho creguis. T'ho sembla...

OLEGUER: No, no m'ho sembla... Néixer, viure, procrear i morir, és feina fatal, cega, pròpia de bèsties o de bàrbars. Jo —i tu també i potser encara més que jo— necessitem sentir-nos rectors de la nostra existència i hem de complicar-nos-la i farcir-la de funcions personalíssimes, creades per nosaltres amb els artificis de la repugnant i —no ho perdis de vista!— i meravellosa civilització.

